

MAGYARÁG

1939. MAJUS 8

VIII. No. 12

2 lei

Tulajdonos: „Frída” S. A. bejegy. la Trib.
Bihar Fsoe. 1798—1938

Felkiadó kiadó:
Gy. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felkiadó szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Megkezdődtek Ciano és Ribbentropp megbeszélései

Róma, május 6. Ribbentropp német külügyminiszter és gróf Ciano olasz külügyminiszter cernovioi találkozójára nagyszabású előkészületeket tettek. Ribbentropp 30 főnyi kísérettel érkezett az ősi hercegi kastélyba, a Com-tó partjára. Pénteken este a két külügyminiszter a Dessa-villában tartott megbeszélést, amelyet szombaton folytatnak tovább. Ciano vasárnap este utazik vissza Rómába, míg Ribbentropp és felesége pár napot töltenek el a Como-tó partján.

Beck külügyminiszter beszéde

Varsó, május 6. Beck lengyel külügyminiszter világszer-
te nagy érdeklődéssel várt pén-
teki beszédének befejező része-
re így hangzott:

— Két feltétel az, amelynek teljes értéke van a mi szemünkben: a békés szándék és a békés eljárás. Ezen két elv alapján bármilyen egyezményről szó lehet. A béke értékes dolog, amit mindenki áhít, a mi nemzedékünk meg is érdemli a békét. Mi, lengyelek azonban nem ismerjük a minden áron való békét. Van valami, aminek nincsen ára és fölötte áll mindennek, az emberek és a népek számára: a becsület.

Péntek délután Berlinből érkezett jelentés szerint a német emlékiratra szolgáló lengyel diplomáciai jegyzéket a korábbi órákban átnyújtották a német külügyminiszteriumnak.

A jegyzéket a lengyel követség egyik tanácsosa adta át Wizekir német külügyi államtitkárnak.

A varsói német nagykövét visszatért állomáshelyére

Varsó, május 6. Von Moltke varsói német nagykövet egy hónapi távollét után visszatért állomáshelyére. A Havas francia sajtóiroda varsói jelentése megjegyzi, hogy a varsói német nagykövetség tagjai nem jelentek meg a képviselőházban Beck beszédének meghallgatására. A beszédet különben 40 európai és amerikai külön e célra kiküldött laptudósító is végighallgatta.

Beck ezredes lengyel külügyminisztert beszédének elmondása után a közönség nagy ünnepségekben részesítette. Beck

ezredes küldöttség kereste fel, amely előtt Beck ezredes a következő kijelentést tette:

— Az elszánt külpolitika nem nélkülözheti az egész nép elszánt akaratát...

A tömeg kívánságára Beck

megjelent a külügyminiszterium palotájának erkélyén és néhány meghatott szót mondott.

Beck az üdvözlőtáviratok százait kapja Lengyelországból

Angliában kedvezően fogadták Beck beszédét

London, május 6. Beck beszédét az angol fővárosban kedvezően fogadták. A „Press Assotiation” a következőket írja:

Amint várható is volt, a beszéd minden kihívásuktól mentes, de határozott volt. Beck olyan módon fejtette ki az általános helyzetet, ahogyan azt

széles látókörű, tapasztalt államférfiutól elvártuk.

Londonban hangsúlyozzák annak kívánatos voltát, hogy német részről a Beck által ohajtott békés és méltóságteljes mederben folyassák le a megbeszéléseket a danzigi kérdésben.

A berlini pápai nuncius egy órási kihallgatása Hitler kancellárnál

Berlin, május 6. Orsenigo Caesare pápai nuncius kihallgatáson jelent meg Berchtesgadenben Hitler Adolf kancellárnál. A pápai nuncius egy óra hosszat tartózkodott a kancellárnál. Orsenigo Caesare este visszatért Berlinbe. Diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a pápai nuncius ez alkalommal búcsulátogatást tett, mert néhány napon belül végleg elhagyja Berlint.

Németellenes tüntetések voltak Lengyelországban

Varsó, május 6. Poseni jelentések szerint a városban tegnap nagy németellenes gyűlések zajlottak le, amelyek során Danzigot, Breslaút és Keletporoszországot követelték Lengyelország számára. A tüntetések igen hevesek voltak, különösen a poseni egyetemen, ahol külön tannenbergi emlékünnepeket is tartottak a tannenbergi csata emlékére, ahol tudvalevően a lengyelek megverték a németeket.

(Varsó.) Beck lengyel külügyminiszter beszédének egyes részeit viharos taps fogadta a képviselőház üléstermék zsufolásig megtöltött közönség. A tapsvihár különösen a külügyminiszter beszédének azon részénél viharzott fel, midőn Beck határozott hangon kijelentette, hogy Lengyelország nem engedi megcsorbitani szuverenitását és nem engedi elszakítani magát a Balti tengertől.

A danzigi szenátus elnöke Hitlernél

Berlin, május 6. Egy francia hírszolgálati ügynökség azt jelentette, hogy Greizer, a danzigi szenátus elnöke és Forster a danzigi körzetvezető, Berchtesgadenbe érkezett és kihallgatáson jelent meg Hitlernél. Berlin ebben az ügyben hivatalos cáfolatot adott ki, de Párisban azért tartja magát a hír.

Meghalt Tóth Tihamér dr. veszprémi püspök

Budapest, május 6. Tóth Tihamér dr. veszprémi püspök, a jeles író és hitszónok, tegnap pénteken éjszaka 11 órakor meghalt. Tóth Tihamér 1889-ben, régi nemesi család sarjaként Szolnokon született. A teológiai doktorátust a bécsi egyetemen szerezte meg és 1913-ban az ószövetségi szentírás tudományának és a héber nyelvnek tanára lett az egri hittudományi főiskolán. 1938. május 29-én XI. Pius pápa címzetes püspökké s utódlási joggal, Rott Nándor veszprémi püspök koadjutorává nevezte ki.

LITVINOV BUKÁSÁNAK IGAZI OKAI

(gy.) Voltak a legutóbbi napok politikájának olyan pillanatai, mikor szinte úgy festett a helyzet, mintha Oroszország számára sorsdöntő kérdést jelent, sikerül-e az úgynevezett békefronti megalakítása vagy sem. Ez a hamis látszat buktatta meg Litvinovot.

Azok a kormányok, melyek méltán viselik nevükben a történelem színe előtt a „müncheni” jelzőt, most is a manőverezés politikájának mesgyéjét kerülgették. És kerülgetik ma is. Az angol külpolitika nem tudott abba belenyugodni, hogy kolonc legyen csupán azon a mérlegen, amelyen pedig a mérleg nyelének szerepét akarta játszani. Ugy gondolta, hogy ha majd a fasiszta és szociálista ellentétek végleges ütközőpontban robbannak, az angol politika közbelépése fogja a nivellálódás, vagy a végleges döntés jogát vindikálni. A helyzetet a „müncheni” politika úgy gondolta, hogy majd legyőzeti Oroszországot a tengellyel oly módon, hogy ugyanakkor Németország kimerülése folytán Anglia még nagyobb és hatalmasabb világpolitikai kezdeményezésre tesz szert, mint amennyi eddig volt. Ennek a koncepciónak lehetőségeihez Anglia még ma is, mikor mind neki, mind Franciaországnak körmen é a helyzet, — kitartóan ragaszkodott Litvinov bukása azért volt elkerülhetetlen, mert az egyébként kiváló szovjet külügyi népbiztos még mindig azt hitte, hogy Anglia, illetőleg a jelenlegi angol politika mögött álló nagytőkés klikk nem a maga, hanem az angol birodalmi érdekek szempontjából fogja most már (legalább most már) megítélni és kezelni a teendőket. Ehelyett azonban az történt, hogy a szovjet-angol tárgyalások a végtelenségig elhúzódtak, holott véglegesen be kellett volna fejeződniök, már Hitler beszéde előtt, viszont Chamberlain még mindig tárgyalni volt hajlandó a müncheni elgondolás alapján. Hitler beszéde előtt Henderson megérkezése Berlinbe és az a bizonyos „személyes” üzenet, amit a nyilvánossággal annyira nem akartak közölni, hogy látszólag Ribbentropp még „meg is sértette” az angol nagykövetet nem akarván fogadni őt — leleplezték, hogy az angol külpolitika még mindig München felé kacsint és (magyarán) kutyából nem lett szalonba.

Litvinov pedig abban bízott, ha nem is bízott, ha nem is bízott benne, de elkötelezte magát arra a feltevésre, hogy de bizony szalonba lesz belőle. S nem kellett csak Potemkin alapos informálódó körutja egyes érdekelt államokban, hogy meggyőződjön róla, miszerint a szovjet-ajánlotta

segítséget a béke megmentése érdekében mindenütt milyen fanyalogva fogadják, s legfőképpen úgy szerették volna a nagy orosz hadsereget igénybe venni, hogy területükre még sem lépjen orosz katonák.

Ez a helyzet hozta aztán magával azt a látszatot, mit tentebb említettünk. Végül is úgy látszott, mintha Oroszország lenne kénytelen fűhöz-fához szaladni az európai békeblokk összehozása érdekében.

Azt a belső válságot, ami a jóhiszemű Litvinovot elsöpörte, Vorosilov beszéde váltotta ki. Vorosilov világosan leszögezte az orosz hadsereg hangulatát. Az orosz hadsereg megvédi Oroszország határait, de legelsősorban ezekért a határokkért akarja vérét ontani, ha valóban támadás érne. A fanyalgás, amit az európai államok véghez vittek, természetesen ellenhatásként jelentkezett a szovjet hangulatában. Valószínűleg az orosz diplomáciának biztos értesülései vannak arról is, mit vitt Henderson Berlinbe és mit jelent Chamberlain újabb kijelentése, miszerint hajlandó, még mindig hajlandó a tárgyalásokat Németországgal megkezdeni.

Kiszámított és ravaszul kimért csapás volt az európai diplomácia fejére Litvinov hírtelen bukása. Oroszországban a külügyi népbiztos személye általában nem jelent egy meghatározott politikát, mert a külpolitika irányát előbb a harmadik internacionale kongresszusa, később pedig (a helyzet változásainak megfelelően) a népbiztosok tanácsa határozza meg. Végeredményben tehát csak amolyan szofia az, hogy most a népbiztosok tanácsának elnöke fogja a külpolitikát irányítani, mert hiszen voltaképpen eddig is ő irányította. De Litvinov hírtelen és merőben váratlan lemondása, ismételtük, kiszámított csapás volt. Nem véletlen az, hogy huszonnégy órával előbb még Litvinov közeli londoni utazásáról adott hírt Moszkva. A lemondás annál hirtelenebb módon és annál mélyrehatóbban érkezett. Demonstratív volt ez a lemondás, s nincs kizárva az sem, hogy tekintetbe vették publikálásánál és az időpont megválasztásánál Beck mai beszédének tervét is.

Nem igaz tehát az sem vagy legalább is nehezen feltételezhető, hogy Litvinov hírtelen s kiszámított elhárítására nem jelent éppenséggel semmit és nem vonja maga után a szovjet külpolitikájának fordulatát. Ezt annál kevésbé tudjuk elhinni, mennél inkább hangsúlyozzák főleg azok a külföldi lapok melyek az angol és francia kormányhoz állanak közel. Litvinov menesztése de-

monstratív volt és azt jelenti, hogy Oroszország hajlandó a teljes visszavonulás fegyverét is megpróbálni. Erre enged következtetni az a szükségesség is, amivel az orosz hivatalos jelentés Litvinov hírtelen távozását bejelenti. A lemondás konzekvenciáit nem Moszkvában kell legelsősorban levonni...

Megnemtámadási szerződés Németország és Lettország között?

(London.) A Reuter cáfolja azt a hírt, hogy Hitler semleges államcsoport megalakítására tett javaslatot. Ami a felsorolt államokat illeti, Belgium és Hollandia egyezben már kaptak semlegességükre vonatkozó garanciát Németországtól, a skandináv és balti államok is bejelentették semlegességüket. Egyedül tehát Hollandiáról lehel szó, de holland hivatalos körökben cáfolják azt a hírt, hogy Hollandia javaslatokat kapott volna Németországtól.

Másrészt azonban a „Reuter” megerősíti azt a hírt, hogy Németország és Lettország között a közeli napokban megnemtámadási szerződés írtnak alá.

Fellételelesen szabadlábrahelyezték Coroiut a híres rablóvezér

Ploesti, május 6. Gheorghita Coroiu, a híres rablóvezér, akit többrendbeli rablásért ötévi fegyházra ítélt a bacai esküdt szék, miután büntetését majdnem kitöltötte, szabadlábrahelyezési kérelmet adott be a prahovai törvényszékhez. Coroiu annakidején azzal vált híressé,

hogy az országutakon rabolt pénzből állatokat vásárolt falujabelijeinek, a szegényeket segítette, úgyhogy falujában mindenki reá esküdött. A törvényszék csütörtökön tárgyalta Coroiu szabadlábrahelyezési kérését és hozzájárult a feltételes szabadon bocsátásához.

Német lap bírálata a Magyarországról terjesztett álhírről

A Berliner Börsenzeitung, a kormány hivatalos lapja foglalkozik azokkal a hírekkel, amelyeket a magyar államférfiak legutóbbi látogatásával kapcsolatban Párisban terjesztettek. Azok a körök — írja a lap — amelyek Lengyelországot arra akarják ösztönözni, hogy a német birodalomtól a német Danzig feletti protektorátust követelje, elég vakmerőek ahhoz, hogy

Magyarországot mint német protektorátus alatt álló álla-

mot tüntessék fel.

Miután előttük ismeretlen az őszinte, mindkét fél érdekét szem előtt tartó, minden hátsó gondolat nélküli együttműködés s barátság, a magyar államférfiak látogatását saját mértékükkel mérik és a szívélyes német-magyar egyetértést a birodalom katonai és gazdasági nyomásával magyarázzák és ebből arra következtetnek, hogy a két ország közötti együttműködés nem is lehet tartós.

1

szelvény

amely összegyűjtve feljogosít 1939 május-június hónapban tartandó nagy ajándék-akciónk való részvételre.

500 fiatalember tüntetett Londonban a kötelező katonai szolgálat bevezetése ellen

(London.) A West Enden 500 fiatalember tüntetett a kötelező katonai szolgálat bevezetése ellen. A tüntetőket, a kik hazafiatlan magatartást tanúsítottak, szétszatták. — Ugyancsak 20 év körüli fiatal emberek akarták felkeresni Chamberlain miniszterelnököt, a parlamentben, hogy tiltakozásukat fejezzék ki a kötelező katonai szolgálat bevezetése ellen. Az angol közvélemény súlyosan elítéli ezeket a tüntetéseket.

— Orvosi hír. Dr. Klein Gyula orvosi rendelőjét Str. Gen. Holban 38. alól, Str. Bratianu 69. alá helyezte át. Rendel: bel- és női betegek részére d. e. 10—12, d. u. 3—5-ig.

Felhívás a nagyváradi ló, öszvér és számár- tulajdonosokhoz

Nagyvárad város főállatorvosi hivatala az állategészségügyi törvény 14. szakasza alapján felhívja a ló-, számár és öszvér-tulajdonosokat, hogy állataikkal együtt május 19-én és 20-án reggel 7 és 10 óra között jelentkezzenek állatuk megvizsgálása végett a következő sorrendben:

Május 19-én a bérkocsisok, fuvarosok és szállítók állatai.

Május 20-án a magánosok állatai.

Az ellenőrző könyvecskével rendelkező állattulajdonosok bemutatathatják könyvecskéiket is. — Azok a lótulajdonosok, akik nem jelentkeznek, 8000 lelig terjedő pénzbüntetéssel lesznek sújtva.

Chirila polgármester, dr. Haşiaşu főfelügyelő, főállatorvos.

A 75 éves Lloyd George önkéntesként belépett az angol hadseregbe

(London) Lloyd George volt angol miniszterelnök, aki nemrég töltötte be 75-ik évét, mint rekruta bevonult az egyik londoni ezredhez. Ez a bevonulás természetesen csak szimbolikus jellegű és célja az, hogy a rekrutálás alá kerülő ifjakat lelkesítse.

Több szatmári diákot titkos összejövetel miatt kizártak az iskolából

Szatmár, május 6. A prefektúra sajtóirodája hivatalos közleményt adott ki arról a diákösszeesküvésről, amelyben a rendőrség állambiztonsági ügy osztálya most fejezte be a vizsgálatot. A jegyzőkönyv szerint tizenegy diák, az Eminescu-liceum, a kereskedelmi iskola és a református gimnázium VII. osztályú növendékei titkos összejövetel rendeztek, ítéletet hoztak tanáraik ellen hatalomváltozás esetére s államellenes dalokat készítettek. Coman Simion prefektus kihallgatta a vádlottakat szüleik, a hatóságok és az iskolák igazgatói jelenlétében s egyrésztük örökre, többet egy évre, kettőt pedig egy hétre kizártak az iskolákból. Kilenc diák ellen a kolozsvári katonai törvényszék előtt büntügyi eljárás indult.

Makulatura

újságpapír nagy tételben is kapható

Pásztor Ede cégnél

Radu, Piaţa Unirii, Nr. 4, sz.

A KÖZHANGULAT MEGNYUGODOTT

abban, hogy a
legtinomabb

szövetkülönlegességeit feltűnő olcsó
árban csak a

KATZ Posztóáruházban lehet vásárolni.

Hivatalos jelentést adtak ki Gafencu belgrádi tárgyalásairól

(Belgrád.) Gafencu román külügyminiszter belgrádi látogatásának első napja teljesen programszerűen zajlott le. A román külügyminisztert Pál jugoszláv régensherceg kihallgatáson fogadta majd ebéden látta vendégül.

A jugoszláv sajtó szerint Gafencu látogatásának és utjának kizárólagosan tájékozódó jellege van.

Cincár Markovits jugoszláv külügyminiszter és Gafencu román külügyminiszter belgrádi

találkozással kapcsolatban hivatalos jelentést adtak ki, amely lényegében a következőket tartalmazza:

„Gafencu román külügyminiszternek Markovits jugoszláv külügyminiszternél tett látogatása során a két miniszter eszmecserét folytatott azokról a kérdésekről, amelyek a két szomszédos és baráti országot érdeklik, valamint a két külügyminiszter által az utóbbi időben a nagyhatalmak és más európai országok vezető

személyiségeivel folytatott tárgyalásokról. Gafencu és Markovics megállapíthatták, hogy azt a békepolitikát, amit Románia és Jugoszlávia valamint barátai és szövetségesei folytatnak, az összes hatalmak megértéssel fogadják és megfelelően értékelik”.

(Belgrád.) Gafencu külügyminiszter tegnap este 11 órakor elutazott Belgrádból s ma érkezik meg a fővárosba.

A feleség vállalta a férj gyilkosságát, aki bosszúból leütötte az asszony szeretőjét

Temesvár, május 6. Megirtuk hogy a temesmegyei Klopodia községben véres gyilkosság történt, amelynek Konecsni József 60 éves napszámos az áldozata. A gyilkosságról a csendőrségen Lazar Katalin 27 éves asszony tett jelentést, aki előadta, hogy az idős napszámost ő ütötte agyon, mert férje távollétében a mezőn megtámadta és erőszakoskodott vele. A fiatalasszony azt vallotta, hogy férjével, valamint a napszámosmal a buzaföldön gyomláltak. Közben férje a lovakhoz ment, hogy azokat megítassa. Amikor egyedül maradt a napszámosmal, az rátámadt, az asszony védekezett és a kezében levő botra erősített gyomlálókéssel többször a napszámos fejére ütött. Konecsni az ütésektől a földre zuhant és rövidesen meghalt.

Az esetről értesítették a temesvári ügyészséget, ahonnan Buzolanu Alexandru vezetőügyész, Blaniu vizsgálóbíró és Vascan Dimitrie dr. törvényszéki orvos Klopodia községbe utaztak és a helyszínen folytattak vizsgálatot. Ennek során a vezetőügyész megállapította, hogy az idős embert nem őt ütötték le, ahol a holttestet megtalálták, mert ettől a helytől távolabb vérvonatokra bukkant, ezenkívül az áldozat pipája sem volt a holttest mellett. Amikor ezeket a bizonyítékokat az asszony elé tárták, az beismerte, hogy nem ő, hanem a férje ütötte agyon Konecsni Józsefet. Lazar Katalin férje, aki egyik lábára nyomorék, néhány nap előtt tudomást

szerezett arról, hogy felesége és a napszámos bizalmas barátságban vannak. Ezért bosszút esküdött. Két nap előtt ebéd közben hátulról febeütötte az öreget, majd amikor Konecsni elterült a földön,

még többször rásújtott. Az eszméletlen embert végül is arra a helyre vitték, ahol a csendőrség megtalálta. A helyszíni vizsgálat befejezése után az asszony férjét is őrizetbe vették.

Rendkívül jó benyomást tett Amerikában Románia fizetési készsége

Mint jelentettük, Románia közölte az Egyesült Államok illetékes köreivel, hogy ismét hajandó megkezdeni háborús adósságainak fizetését. A közléssel igen meleg és elismerő hangon foglalkoznak az amerikai lapok, példaképpen állítva Románia magatartását a többi európai államok elé, amelyek megfélekeztek a háborúban vállalt kötelezettsége

ikről.

Az amerikai lapok egyébként úgy tudják, hogy a közel jövőben az Egyesült Államok gazdasági bizottságát küldenek Romániába, hogy tárgyalásokat kezdjenek azon terményekről, amelyekre Amerikának tőlünk szüksége van. Az adósságtörlesztés módja ugyanis árukompenzáció lesz.

Németellenes tüntetések Milánóban?

Róma, május 6. Az olasz Stefani ügynökség továbbítja a Popolo d'Italia rendkívül éles hangú cikkét, amelyben cáfolja a francia sajtónak azokat a híradásait, amelyek az állítólag Milánóban lezajlott németellenes tüntetésekről szólnak. A francia lapok ugyanis arról számoltak be, hogy Milánóban az elmúlt napokban megismét-

lődően tüntettek a német barátság ellen és hogy a lakosság körében igen széleskörű agitáció folyik bizonyos német csapatoknak a városban való jelenléte ellen.

A Popolo d'Italia cáfolata szerint ezek a hírek légbőlkapottak és cáfolatukra Milánóban Szombaton nagy, németbarát tüntetést rendeznek.

Május 28-án és 29-én tartják meg a magyarországi képviselőválasztásokat

(Budapest.) Az új zsidótörvény vonatkozó szakasza alapján a magyar kormány rendeletet adott ki a zsidók választói névjegyzékének összeállítását illetően. A rendelet szerint mindazok, akiket eddig felvettek a választói névjegyzékbe, és akiket zsidóknak minősít a zsidótörvény, kötele-

sek írásban bejelenteni ezt a változást ama városok és helységek előjáróságainál, ahol a választói névjegyzékben fel vannak véve. A bejelentésnek 8 napon belül kell megtörténnie. A rendelet részletesen intézkedik arról, hogy a zsidók milyen feltételeket kötelesek igazolni ahhoz, hogy megtart-

sák választói jogosultságukat. Eszerint igazolni kell 1867-ig a Magyarországon való lakást. A választójog gyakorlásáról szóló új rendeletet a hivatalos lap közli. A hivatalos lap jelentése szerint az új képviselőválasztásokat május 28-án és 29-én tartják meg.

Feloszlatják a szociáldemokrata pártot?

(Budapest.) A Havas értesülése szerint a magyar fővárosban tartja magát a hír, hogy a szociáldemokrata pártot a magyar kormány a közeli napokban feloszlatja és a párt nem vehet részt a választásokon.

Halálos fenyegetés -- 15 méterről

Nagyvárad, május 6. A törvényszék negyedik tanácsa tegnap tárgyalta két poklosteleki lakos, Breck Pál kereskedő és Janki Sándor különös perét. Janki feljelentette Brecket, hogy egy szóváltás során kést rántva megfenyegette őt, hogy megöli családjával együtt. A tárgyaláson Breck azt állította,

— és állítását a tanúk is igazolták — hogy mintegy tizenöt méter távolságról azt kiáltotta Janki felé: „Ha akarsz valamit tőlem, gyere ide, majd megmutatom neked...”. Az ügyész a vádat fenntartotta, mondván, hogy az életveszélyes fenyegetés ténye nem függ a távolságtól, amely a két

fél között volt, a védelem viszont arra hivatkozva, hogy aki támadni, fenyegetni akar, az nem a másikat hívja magához a vádlott felmentését kérte. A törvényszék az ítélet-hirdetést május 30-ra halasztotta.

Az Egyesült Államok is bevezeti az általános hadkötelezettséget

Washington, május 5. Mérékadó politika körökben kijelentik, hogy az amerikai kormány egyelőre nem akarja Anglia példáját követni a kötelező katonai szolgálat bevezetését illetően, de ha a helyzet ezt meg fogja követelni, az amerikai kormány

nem fog visszariadni ettől a lépéstől sem, mert a közvélemény nem ellenzi a kötelező katonai szolgálat bevezetését. Egyelőre az Egyesült Államok

olyan tervet tanulmányoz, amely

1 millió 200 ezer ember mozgósítását teszi lehetővé, mielőtt kitér az európai háború.

A tengerészet megerősítése céljából a kereteket 250 ezer emberre emelik fel a háború kitörésétől számított 6 hónapon belül.

A légi felszerelésre vonatkozó intézkedések végrehajtását

Roosevelt jóváhagyása után megkezdtek. A hadügyminiszter olyan gépek vásárlására vonatkozó szerződéseket írt alá, amelyek az óránkénti 650 kilométeres sebességet elérik.

Az építés alatt álló két új 45 ezer tonnás hadihajó sebessége nagyobb lesz, minden más hajónál. Ezzel szemben a hajók tüzelőképessege nem lesz nagyobb, de a sebessége 35 mérföldet is eléri. Ezenkívül hat tartalék csatahajó is épül.

A 15 éves gyilkos rémítette 150 lejért agyonvert és feldarabolt egy öregasszonyt

Botosani, május 6. Hriscani község közelében tegnap egy egészen szokatlan bestialitással végrehajtott rablógyilkosság zajlott le, amelynek tettese Sotir Bucătaru, még nem töltötte be 15-ik életévét. Az elvetemült fiú meghallotta, hogy a szomszéd községbeli Catinca Panaita 50 éves özvegyasszony állandóan nagyobb összeget hord magánál. Tegnap az országúton az asszony után lopózott és egy patak partján hussággal hátulról fejbessújtotta. A szerencsétlen asszony azonnal kiszenvedett. A fiú a holttestet átkutatta, de összesen 150 lejt talált nála. Ezután, hogy a gyilkosság nyomait eltüntesse, egy biciskával darabokra vágta a holttestet és a darabokat a patakba szórta.

A csendőrség, miután Panaita asszony eltűnéséről értesült, megindította a nyomozást és csakhamar kiderítette a történeteket. Sotir Bucătaru, aki a felmerült vélemények

szerint nem normális, letartóztatták. A csendőrségen tettét bevallotta, vallomást tett, majd átkísérték az ügyészségre.

Rendelet törvénnyel hosszabbítják meg a gázálarok befizetésének határidejét

(București.) Enescu, a Betegsegélyező Pénztár igazgatója, fogadta a kisiparosok küldöttségét, akik átadtak egy memorandumot a gázálarok befizetésének elhalasztásáról. Enescu a memorandumot a légügyi miniszterhez juttatta el, aki megígérte, hogy rendeleti úton

ad ki a gázálarok befizetésének határidejére.

Féltékenységi dráma egy constantinai szállodában

Constanța, május 6. Botrányos féltékenységi dráma hőse lett Stelian Dumitrescu fővárosi szobrász, aki hosszabb ideig együtt élt Ida Lodinger grafológusnővel. A grafológusnő a múlt héten szakított a szobrásszal és Harry Rosenstein impresszárióval Constanțăba szökött, ahol az egyik szállóban vettek ki közös szobát. Dumitrescu, mikor megtudta, hogy megszökött szerelmese, hol tartózkodik, utánautazott, betört a szállodai szobába és egy heves veszekedés során kést ragadott és előbb a grafológusnőt, majd az impresszáriót szurta meg. Az asszony sebesülése elég súlyos, úgy, hogy kórházba kellett szállítani. Dumitrescut letartóztatták.

Szerelmes volt sikkasztott

A volt tamásdai postamester a büntetőtábla előtt

Ciobotar Elenor 23 éves fiatal ember Tamásdán szerződött postamester volt. Mint postamesternek 2000 lei fizetése volt, ebből fizette a postahivatali lakást, kézbesítő fizetését, a lótarast is. Hivatali működése közben pedig 96 ezer leit sikkasztott el. A sikkasztást igen primitív módon követte el. A könyvekben az összeget rosszul adta össze, a pénzes utalványok összegeit nem továbbította, egyes tételeket megmászott. Mikor a hamisítást felfedezték, Ciobotar mindent bevallott. A közpénz sikkasztó postamester a büntető tábla elé került, ahol szintén nem tagadott. Elmondta, hogy Gál Zsuzsanna nagyzerindin leányának udvarolt és az el-sikkasztott pénzt odaadta hogy az eladósodott Gálék váltóikat és adójukat rendezni tudják. Gál megígérte, hogy az adóssága rendezése után a földbirtokát eladja és akkor visszatérítik az el-sikkasztott összegeket. Ciobotar Elenort közpénzsikkasztás címén helyezték vádlá alá, de a büntetőtábla elé került Ciobotar Maria nevű húga, aki neki a postahivatalban segített valamint Gál Sándor és Gál Zsuzsanna, akik tudták, hogy sikkasztott pénz és felhasználták. Gálék azonban nem jeentek meg és a tárgyalást június 7-re halasztották.

Iskolakönyvek kötését

a legolcsóbban vállalja a

PÁSZTOR EDE cég

könyvkötőszerve, Piața Mihai Viteazul 4.

A váradí cigánysoron nagy a sirás rivás...

Az öreg Pócsi és Bebe Károly mint „vendégek” informálnak a vendéglői asztalnál a népzene-szerek kétségbeeső helyzetéről

**Az új taxa-rendelet
küti a vonót a cigány-
zenészek kezéből...**

TÖRÖK TIBOR RIPIORTJA

A színház mögötti kis étte-rem lassanként megtelik ven-dégekkal. Itt is, ott is elhang-zik egy fröccs rendelés és az egy szál pincér serényen igyek-szik eléget tenni a rendelések-nek. Már előrehaladott az idő, amikor az ajtón bejön egy ci-gány. A kabátját, kalapját a fogasra akasztja, a hegedűjét biztonságba helyezi, aztán le-ül — az asztalunkhoz.

A cigány máskor már az ál-la alá vette volna a hegedűjét és játszani kezdett volna. Most csak beszélni kezd szegény... A cigányzenészeknek sok pa-naszuk van. És az öreg Pócsi, — mert róla van szó, a közis-mert, népszerű cigányprimás-ról — mind elmondja egy füst alatt...

— Tessék megírni, kérem szépen, hogy ezt a népzene-szerek nem bírják tovább.

Az öreg cigány panasza

Pócsi szépen, választékosan beszél és komoly érvekkel tá-masztja alá a meginduló pa-naszárdatot.

— Tetszik tudni, ezek az új látványossági taxák, végleg ki-készítettek bennünket. Az ilyen másod-, harmadosztályu éttermek 70—80, illetve 30 leit kellene fizessenek a zene után és inkább nem engedik, hogy „baseváljunk”.

Hála folklorisztikus ismere-teimnek, megértettem, hogy nem engedik őket „játszani”.

— Így aztán az „éhpusztu-lásnak” vagyunk kitéve kérem Enni nem tudunk vinni a családunknak, a házigazda kidob bennünket a lakásból. A leg-szörnyűbb helyzetbe kerülünk kérem szépen.

A „góre” és a törvény

Nyugodtan hagyjuk kipa-naszkodni az öreg cigányt, aki az általános jellegű ismerteté-sek után rátér a részletekre is.

— Kérem szépen, most is betértem utközből az egyik kis kocsmába. Ott ült négy fia tal ügyvéd ur. Ittak egy-egy pohár fröccsöt. Akartam ját-szani egy kicsit. Nem engedett a „góre”. Pedig, ha egészen szerényen számolom is, kap-tam volna tőlük fejenként husz leit. Az mégis csak egy nyolc-vanas. Máris nyugodtabban mehettem volna haza.

— A góre — a tulaj — meg-tiltotta. Honnan vegye ő ki a 30 leit, amit fizetnie kell majd taxába? Tíz, tizenkét lejes bort isznak, még valami egy lejes ületéket is hozzá kell ütni, ah-

hoz már nem tud semmit sem hozzáütni. hogy kihozza a 30 leit. Mennyi tíz lejes bort kell neki kimérni, hogy csak a taxát megkeresse?...

— De ők csak kijönnek vala-hogy. Hanem velünk mi lesz? Nem tetszik tudni?

Az öreg Pócsin a közösség érzete vesz erőt.

— Az összes cigányok uram. Az összes.

Erről eszünkbe jut és meg is kérdezzük:

— Hát hány ilyen „népze-nész” működik Nagyváradon?

— „Felülmulhatatlan” szám az uram. „Felülmulhatatlan”. Legalább százötvenen vannak, akik így a városban szerte széj jel játszanak. Azután meg azoknak a családjaik. Tetszik

tudni mennyi az? Nem is lehet kiszámítani...

— És most mit csináljunk velük? Nem mind művész, de nem lehet eltüntetni őket a ze-nétől. Van közöttük 40—50 éves. Most mondjam neki, — hogy válasszon más „iparágot” Mintha valamelyik ipar várná őket talán?

Es most már éjjeli zenét sem adnak

A jelen nagyon sivár. Meg-próbálom Pócsit visszavezetni a múltba.

— Hajjaj. Azok voltak a ré-gi jó idők. Amikor mindnyá-junknak meg volt a „fizetése”. Nagynak is, meg kicsinek is. A nagyobbaknak leest a fo-rint, de a kicsinek is kijutott a korona.

— És milyen bandák voltak itten. Cigánydinasztia, ame-lyeknek híruk volt a külszág ban is. Amikor itt az egyik ét-teremben a Burák, a másikkban Hamza Gyuszi, a harmadikkban meg Bebe Károly játszottak.

— Magam is ott voltam az első cigányok között. Gyönyörű szép idöket éltünk át akkor.

Amikor még báró Baitschnak muzsikáltunk, meg a kereszt-komámnak Korda Bandinak a csékei nábobnak...

— De, még azután is meg lehetett élni. Játszott az em-ber, aztán keresett. Voltak a jó házibálak, családi összejöve-telek. Kellett oda, kérem, a jó cigány. Szerették is minden-fele az öreg Pócsit. Egy jó este leest két-három ezer lei is a bandának.

— Aztán meg voltak az éj-jeli zenék. Az ember befejezte este a baseválát és kiállt egy kicsit a sarokra, mielőtt haza-ment volna. Oszt’ mindig bele-akadt egy-egy szerelmes szívű fiatalember. Elhívott bennün-

ket éjjeli zenét adni és leest 800 vagy 1000 lei a bandának. Csak úgy hazamenet előtt. És biztosan volt két-három éjjeli zene egy héten.

— Most meg, kérem szépen. egy sincs. Kiveszett a roman-tika az emberekből. Ugy ahogy mondom, kérem, a romantika. Most is itt volt a május elseje, kérem szépen. Az egész város-ban nem lehetett mást látni, csak cigányt, meg virágos asz-szonyt. Cigányt, meg virágos asszonyt. Vendéget egyet sem.

— Nem is adtam egyetlen éjjeli zenét sem egész éjjel. Még szerencse, hogy akadt egy Palim és így megkerestem egy százhatvanast. Egész éjjel...

Kiveszett a humor az emberekből

— Meg aztán hol vannak a régi jó idők? Amikor az ember fején szétverték a hegedűt. Az tán kiragasztották száz-as ban-kokkal a cigány homlokát. Hol van az, hogy szétverik a nagy-bögt? Kiveszett a humor az emberekből teljesen, kérem szépen. Tessék elhinni nekem...

Elhisszük Pócsinak. Minden okunk meg van rá. Mert még újabb bizonyítékokat is hoz.

— Volt eset, hogy nem is kellett játszani, mégis leest a dohány. Csak kitaláltak va-lamit és teljesíteni kellett. Egy alkalommal át kellett ugrani a kerítésen. Kétszáz leit kap-tam érte...

— Dehát mit is „vakerálok”. Hiába „beszélek”, ugy is min-den elmúlt. Most egy huszast nem lehet megkeresni. Még nem vettem a kezembe a he-gedűt ma este. És nem is tu-dom, hogy mikor veszek...

Bebe Károly a kiskorcsmában

Szinte megrendezni sem le-hetett volna jobban. Amikor Pócsi befejezi a sirákozását, nyílik az ajtó és belép rajta egy öreg cigány. Gyűrűt ka-

lapban, megkopott sziliszkin galléros bundában van. Bebe Károly, az öreg primás...

Lassan Pócsi asztala felé in-dul, lehajol a füléhez és cse-n-desen kérdi:

— „Dolgoztál” már máma valamit, Laci?

Laci még semmit sem dol-gozott és Bebe meg is állapít-ja:

— Nem lehet muzsikálni. Nem szabad. Hogy miből élünk? Semmiből.

Aztán elhatározó módon hoz záteszi:

— Igen, kérem, semmiből. A levegőből...

— Pedig...

Ezzel a pediggel pedig Bebe

Karcsi számára is visszatér a múlt.

— Kérem szépen, harminc évvel ezelőtt, 19 éves korom-ban, én nyitottam meg a Royal kávéházat.

És ma Bebe Károlynak azt mondhatja a góre, hogy ne mu-zsikáljon, mert nem jön ki taxára a harmincas...

Saját termésti
FAJBOROK
kisléti pálinkák olcsó árban
1 liter jó asztali bor 10 Lei
5 . véteimél 9 Lei
Marghita Uradalom borierakata
Piața Mihai Viteazul 1. rüensl pa ora

Leányával együtt a patacba veszett egy anya

Brassó, május 6. Borzalmas tragédia történt a brassóme-gyei Tátrang községben. Bor-dea Alexandrina 7 éves kis-lány, amint át akart menni a Tátrang patakon átvezető kes-kény pallón, a megduzzadt vízbe zuhant. Ekkor ért oda édesanyja, aki meglátva a ha-

bokkal küzdő leányát, gondol-kozás nélkül a vízbe vetette magát gyermeke után. Már-már elérte a fuldokló kislányt, amikor elfogyott ereje s az ár-öt is magával ragadta. Mind-ketten a vízbe veszttek. Holt-testüket csak órák múlva ta-lálták meg.

Kína a Szovjetnek, Japán a tengelynek tett katonai szövetségre ajánlatot

(Róma.) A Messagero tokiói értesülései szerint Arita japán külügyminiszter tegnap kihallgatáson fogadta a tokiói német és olasz nagyköveteket. A kihallgatás során Arita kijelentette — az olasz lap értesülése szerint — hogy Japán hajlandó a tengelyállamokkal védelmi szövetséget kötni egy esetleges Szovjet-résről történő támadás esérére. A két nagykövet a kihallgatás eredményét azonnal továbbította kormányához.

Csungking, május 5. (E.P.A. jelentés.) Hivatalos körökből származó értesülés szerint Csang-Kaj-Sek az elmúlt pénteken jegyzéket juttatott el Moszkvába, amelyben szovjet-kínai együttműködésre tesz javaslatot.

A csendesóceáni „erő-mérleg” helyreállítása céljából a kínai marsall hajlandóan mutatkozik

egymillió főnyi hadsereget a Szovjet rendelkezésére bocsátani, arra az esetre, ha Japán megtámadná a Szovjetet.

Cserében Kína csak hadfelszerelési segítséget kér a Szovjet-től és azt akarja, hogy interveniáljon a Szovjet más államoknál is, amelyeknek érdekeik vannak a Távolkeleten.

A marsall jegyzéke végén megjegyzi, hogy ha fegyvert és hadfelszerelést kap, a kínai csapatok ki fogják verni a japánokat Észak-Kínából és Mandzsukóból egy év leforgása alatt.

Japán magatartása

A Daily Telegraph tokiói munkatársa Japán újabb külpolitikai magatartásáról a következőket írja:

„...Aki közelről szemléli a japán eseményeket, annak figyelmét nem kerülheti el az a tény, hogy Japán külpolitikai magatartásában a közel jövőben nagy jelentőségű változás következik be. Nevezetesen minden előjel arra mutat, hogy Japán szeretne szabadulni a berlini irányvonalától. Lehet, hogy pár hónap, de lehet

hogy pár hét múlva a japán kormány elhatározza magát arra a döntő lépésre, hogy szakít a tengelypolitikával, amely semmiféleképpen sem fizető-

dött ki s amely csupán azt eredményezte, hogy Amerika igen gyanus szemmel néz Japán felé. A szimpptomák katonai téren jeleníkeznek főleg.

Uj szabályzatot kapnak a köztisztviselők

Nagyváradai delegátusok a bucureştii kongresszuson

Bukarestben most éri véget a köztisztviselők és a pénzügyi tisztviselők országos kongresszusa. A nagyváradai pénzügyi tisztviselők közül Balogh György, a kivetési igazgatóság személyzeti ügyosztály főnöke, Haiduc István a nyugdíj-ügyosztály főnöke, Donescu György a behajtási igazgatóság személyzeti ügyosztály főnöke, és Pop Mihai kontrollor vettek részt.

Az ülésen közölték, hogy a pénzügyi tisztviselők szempontjából több kedvező változásra van kilátás. Ezek szerint a jövőben nem fognak garancia fejében levonásokat esz közölni a pénz kezeléssel megbízott tisztviselők — perceptorok adminisztrátorok — fizetéséből, hanem külön kasszákat állítanak fel, amiből az esetleges hiányokat fedezni fogják. Erre a célra a jövőben a felémelt fizetéseknek a fizetéskülönbség husz százalékát fogják levonni.

Határozott ígéretet kaptak arra vonatkozólag, hogy rövidesen életbeléptetik az új tisztviselői statutumot. A statutum biztosítani fogja a tisztviselők méltányos fizetés javítását. A legkisebb fizetés 2500 lei lesz. Ugyancsak méltányos

előléptetési rendszert léptetnek életbe.

Amennyiben nincs üresedésben levő állás öt év múltán, akkor is jár a felémelt fizetés. Fizetni fogják a túlorát is. A tisztviselők számára behozzák

a kötelező pihenési szabadságot. A gyűlés elnöke Stancu Bradisteanu a kultuszminisztérium vezérlikára biztosította a tisztviselőket, hogy a statutum életbeléptetése véglegesnek tekinthető.

Légi torpedó, a jövő háborujának legrémesebb fegyvere

Az angol hadügyminisztériumhoz közelálló egyik szaklap cikket írt az általános fegyverkezéssel kapcsolatban. A lap tudni véli, hogy a jövő háboruja a levegőben zajlik le s ennek megfelelően egymásután dolgozzák ki azokat az újabb találmányokat, amiknek célja, hogyan lehet minél könnyebben és hatékonyabban pusztítani.

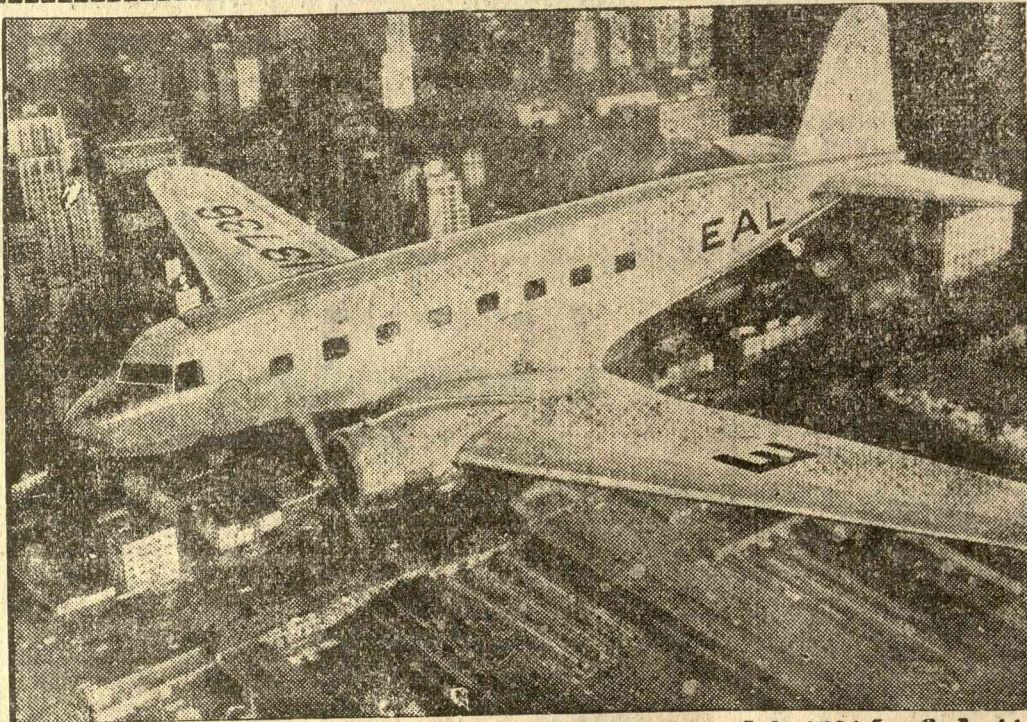
A technikai újítások terén a német hadipar vezet. Állítólag a német légügyi arzenálokban most dolgozzák ki egy új fajta légi torpedó tervét. Ez a légi torpedó az infra vörös és a hősugarak hatása alapján működik. A bombavető gépeknek nem is kell pontosan célozniuk, mert a torpedó önma-

ga keresi fel a célt és robban. Ismert dolog, hogy a nagy hajók, a mozdonyok és gyárepülétek minden irányban hőtsugároznak ki. A hőksugárzás a távolság növekedésével természetesen csökken és van olyan pont, ahol a fotocellán kívül semminemű műszer nem tudja érzékelni a kisugárzott hőtsugárzást. Ezek a légi torpedók ilyen fotocella van. A fotocella nyomában észereveszi az alatta levő tárgyat, működésbe lép és a kisugárzó központ felé irányítja a torpedót. Ekkor nem véd meg sem a természetes, sem a mesterséges köd, sem az, hogy a mozgó célpont gyorsan változtatja helyét a tengeren.

Az amerikaiak is lázasan dolgoznak. Újfajta repülőtorpedót konstruáltak, ami nem egyéb, mint robbanóanyaggal töltött motor nélküli repülőgép. Ezt már egy pilóta vezeti. A motornélküli gépet egy rendszeres bombavető huzza hosszú kötélen maga után. Amint a láthatáron valahol felbukkan egy ellenséges repülőgép, a vitorlázó gép leoldódik a vontató gép köteléről és a vitorlázó gép pilótája a gépet az ellenséges gépnek vezeti neki. Az utolsó pillanatban a pilóta természetesen kiugrik a gépből ejtőernyőjével. Állítólag ezt az újfajta légi torpedót az amerikai hadvezetőség már ki is próbálta.

Pusztítani, rombolni, már elég jól tudunk.

Töltőtoll javítást szakszerűen, gyorsan és olcsón végez Pásztor Ede cég.

Repülőgéppel a newyorki világhíralállítás felett

Kedvezőtlenül döntött a Semmitőszék az utólagos állampolgársági beírások ügyében

Elutasították egy nyugdíjas felebbezését

Nagyvárad, május 6. Mint ismeretes, az erdélyi városok előjárásai belügyminiszeri rendelet alapján megkezdtek az 1924. évi összeírásból kimaradt állampolgárok összeírását. Ez az intézkedés nagyon sok embert, főleg pedig a nyugdíjuktól megfosztott nyugdíjasokat érinti.

Bukaresti jelentés szerint a Semmitőszék a napokban foglalkozott Richard Raabe, volt temesvári nyugdíjas pénzügyi tisztviselő felfolyamodásával, aki szintén kimaradt az 1924.

évi összeírásból. Raabe 90 százalékos volt, mégis megvonták tőle a nyugdíját, mert kiderült, hogy nincs felvéve az állampolgárok névjegyzékébe.

Raabe a Goga törvény alapján az állampolgársági revízió során próbálta állampolgársági jogát érvényesíteni, kérését azonban elutasították azon a címen, hogy a kérvényező — evangélikus, az állampolgársági pedig csak zsidókra vonatkozik.

Raabe ezután állampolgársága „elismerését” kérte. Ezt a

kérést is elutasították, mert Raabe nem román eredetű.

A szerencsétlen nyugdíjas ezután utólagos felvételét kérte — azonban ezt a kérést elutasították azzal, hogy az utólagos jelentkezés ideje 1933-ban lejárt.

Raabe ezt az elutasítást a Semmitőszékhez felebbezte meg a legfelsőbb bíróság azonban elutasította a felfolyamodást azzal, hogy az utólagos jelentkezések határideje — a jelenleg érvényben levő törvény szerint — 1933-ban lejárt.

Londoni vélemény szerint elmúlt a villámháború veszélye

Egy londoni klubban, ahova könnyen hívják meg az idegent vendégnek, de annál nehezebben tagnak, a Blitzkrieg-ről folyik a beszélgetés. — A szót egy szocialista képviselő viszi, aki a háború végén mint ezredes szerelt le és azóta is foglalkozott katonai kérdésekkel. Belpolitikailag szemben áll Chamberlainnal, de külpolitikáját helyesli, egyetért a mostani szövetségi hálózati kialakításával s a régi, engedékenységi külpolitikát is támogatta.

— A villámháború veszélye — mondja — elmúlt. München idején, szeptemberben még eredményes lehetett volna, ma már semmi kilátása sem volna a sikerre. Akkor Anglia és Franciaország is készen volt mind a légvédelem, mind pedig az ellentámadásra alkalmas eszközök tekintetében, ezenfelül pedig és talán ez lehetett volna a döntő, a lakosság morálja nem lett volna erős, minthogy a szudétanémet Anschluss megakadályozásáért az angolok nem tudtak volna lelkesedni és főleg, mert

akkor az angol közvélemény még nem szokott hozzá a háború gondolatához.

Most azonban a helyzet ebből a szempontból is megfordult. Azóta technikailag felkészültünk s ha támadó erőnk teljes kiépítéséhez még néhány hónap szükséges, védelmi apparátusunk készen áll és az emberek lelkiileg is preparálódottak erre az esetleges szörnyű erőpróbára.

— A villámháború sikerében különben is csak addig lehetett bízni, amíg nem volt

mindenütt kiépítve a légvédelem a szárazföldön és a hadihajókon. A legutóbbi években kiderült, hogy a támadó repülőgépek nagyobb részét meg lehet semmisíteni s ha az abesszin válság idején az angol admirális is attól tartott, hogy repülők bombázni tudják a hadihajókat, a spanyol hadviselés is megmutatta, hogy repülőgépről csak álló hadihajókat lehet bombázni, mozgó csatahajó jól tud védekezni a bombázó gépek ellen, sőt a hajókról le is lehet löni a repülőgépet. Sikerük csak annyi lehet, hogy néhány száz repülőgéppel el tudják pusztítani az egyik pályaudvarnak vagy valamelyik hivatali negyednek egy részét, ezekből a gépekből azonban csak nagyon kevés érhet vissza a bázisához. Általában arra kell számítani, hogy minden egyes hatalom egész légi flottája elpusztulna körülbelül egy hónap alatt, éppen ezért az egyes hatalmak légi erejének kiszámításánál nem az a fontos, hogy hány repülőgépből áll a mai állomány, hanem az a döntő, hogy a hadviselő államok repülőgépipara hány gépet tud előállítani egy hónap alatt.

— Innen van, hogy katonai körök oly nagy figyelemmel kísérik az Egyesült Államok ipari készülődését. Természetesen a géphez ember is kell. De amíg az angol tankokhoz és ágyukhoz valóban nehéz lesz elég sok és elég jól kiképzett katonát találni, addig a repülés terén más a helyzet. Az angolok ugyanis és ez áll a dominiumok népeire is, mindenben elsősorban a sportot keresik s minthogy a repülés sport is és imponáló dolog is,

ma egyedül Angliában negyvenezer olyan fiatalember él, aki kifogástalan pilótakiképzést kapott. S még nem számítjuk a dominiumok fiataljait, akik részben szintén már megkapták a légi kiképzésüket, részben pedig szükség esetén önként is jelentkeznek. Ha tehát egyáltalában olyan nagy jelentősége lesz a légi háborúnak, mint azt még mindig feltételezik,

mi győzzük géppel is és emberanyaggal is.

Más a helyzet persze a szárazföldi hadsereggel, mert ha hozzák is most az általános hadkötelezettséget (azóta ez megtörtént, szerk.), ennek gyakorlati haszna egyelőre nem lehet nagy, hiszen túlságosan nagy csapatokat nem is tudunk hamarosan kiképezni. Háború esetén tehát az antant részéről elsősorban a franciáknak kellene a gyalogságot szolgáltatniuk.

Itt megjegyezzük, hogy a franciák kevésbé vannak elragadtatva attól, hogy Anglia most is „az utolsó francia gyalogságig” kész harcolni.

— Ez tévedés, mi az első francia gyalogságig akarunk harcolni, a franciákat csak addig akarjuk egyedül a tűzvonalban hagyni, amíg a mi kiképzésünk megengedi, hogy mi is megjelenjünk a harcban. Azonban ennek nincs pillanatban gyakorlati jelentősége, mert az én meggyőződésem szerint

belátható időn belül nem lesz háború.

Hitlert én nem csak a politikai szemével, hanem a katonai ítéletével is. — Politikailag csak kevés kérdésben értek vele egyet, de mint stre-

tégót igen nagyra tartom. Hadviselés tehetségét még nem láthattuk, de Napoleon sem annyira a katonai taktikában, mint inkább abban volt nagy, hogy jó pszichológus volt. Hitlert én lélektani zseninek tartom, aki nem akar háborút és aki tudni fogja a módját, hogyan lehet azt elkerülni.

— Egyébként a villámháború sikeréhez hozzátartozik, hogy az ellenfél mozgósítását is meg tudjuk akadályozni. Ma már azonban mindenki a mi oldalunkon, különösen Franciaország és Lengyelország a mozgósítási kereteket felállította és annyira megtöltötte, hogy a legmeglepőbb és leghatékonyabb légi pergőtűzzel és hafárnyomással sem lehetne a mozgósítást megakadályozni, vagy akár lényegesen zavarni.

— Azt a felfogást is tévesnek tartom, amely azt hiszi, hogy az angolok lelkierejét meg lehet törni légi támadásokkal. Ellenkezőleg. Vannak népek, amelyeknek hadviselői képességét úgy lehetne jellemezni, hogy olyanok mint egy óriási vasrud, amellyel rettetéset lehet ütni, de ha az első ütés nem sikerül, akkor lehetséges, hogy a további ütések során a vasrud eltörik. Az angol azonban nem ilyen, nem tud ilyen nagyot ütni, de ruganyos és kitartó, mint az acél. Az angol népet a légi támadások csak még jobban felpíszkálnak. Mi a dolgokat lassabban vesszük tudomásul, mint más népek és jó néhány rugás kell ahhoz, hogy felébredjünk, de akkor aztán minél nagyobb a ránk mért csapás, annál gyorsabban térünk magunkhoz és annál csökönyösebben kitartunk. Különben mi úgy látjuk, hogy ha mégis sor kerülne háborúra (amit ismételtem, nem hiszek), akkor nem a gépek és talán nem is annyira a nyersanyagkészletek fogják voltaképpen eldönteni a mérkőzést, hanem a népek lelkiereje.

Mitita Constantinescu bankormányzó Baleban

Bucuresti, május 6. Mitita Constantinescu pénzügyminiszter és a Nemzeti Bank kormányzója az erdélyi Rapiddal csütörtökön elutazott a fővárosból. A pénzügyminiszter irodafőnöke, Neculai Bălău társaságában részt vesz a Nemzetközi Fizetési Intézet Baleban tartandó rendes évi közgyűlésén.

M. Constantinescu pénzügyminiszter ez alkalommal fontos megbeszéléseket folytat a nemzetközi pénzügyi világ több tekintélyes személyiségével. A megbeszélések tárgyát a román gazdasági élet fellendítésének kérdése, az árucseré forgalom fellélkítése és a román nemzeti ipar fejlesztésének kérdései képezik.

Részt vesz ezenkívül Mitita Constantinescu pénzügyminiszter a Nemzetközi Fizetési Bank közgyűlésének előkészítő munkájában is.

Apróhirdetések

POSTA

Fényképek

nagyon olcsón és nagyon jól
szavatosság mellett

Róna fényképész

műtermében kaphat

Régi képekről élethű nagyítások

Str. Alexandri No. 4.

ÁLLÁS

Szakács községbe, lehetőleg odaváló újságárust keresünk a Magyarság részére. Jelentkezni Nagy Lajos urnál, Tășnad. Jud. Sălaj.

Újságárus fiut fizetéssel felvesz Prop újságibódé Gen. Mosoiu ucca sarok.

Intelligens jómodoru ügynököknek szép jövedelmet biztosítunk helyi foglalkozással. — Cim a kiadóban. 1126

Bihar és Szt. János községek (Jud. Bihor) részére ügyes megbízható lapárust jó keresettel felvesz a „Magyarság”. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Szölmunkára hozzáértő, józanéletű, szorgalmas házaspár jó fizetéssel felvétetik Moldova ucca 93. 1367

Keresek precíz keztyűmunkást. Cimeket a kiadóba kérek. 1368

Nagyobb kifutó fiut felvesz Asconia ruhaüzlet, Sas-passage 1369

Tanulóleány felvétetik. Prohánka fodrászat, Alea Romei 2. 1376

Magbízható házvezetőnőt keresek 15-re. Jelentkezés hétfőtől kezdve. Bratianu ucca 59. 1966

ÉTEL-ELADÁS

Eladó jazz-dob (kis dob és nagy dob) felszerelés. Str. Baritie 2. 1356

Varrógépet és kerékpárt javítok, veszek és eladok. Jakab műszerész, Avram Iancu u. 5.

10 lég. MÁV 6-os kazán rá szerelhető herefejtő eladó Reg. Ferdinand 41. Stokker. 1375

Eladó kétszobás ház istállósval sürgősen részletre. Str. Marton Manó 10. 1373

Olcsó étkezdémet megnyitótam. Str. Avram Iancu 13. — Fuchsl-palota. Bancsik. 1379

Eladó két szobás, konyhás ház Str. Constantinescu No 24. Colonia Köblös. 1b77

Eladók: Diesel levegőtartályok, hetvenöt légkörös-compressorok, kettő nagy egy kettő, csővezetékekkel. „fegyvergyári” Diesel szivattyú 50 H.P. Balázs, Oradea, Str. Vilson 12. 1371

Eladó nagyon szép ebédli perzsa szőnyeg. Cim a kiadóban. 1114

Hét évi fogházra ítélték a nagykárolyi kasszafurót

(Nagykároly.) A nagykárolyi járásbíróság csütörtökön vonta felelősségre Prinz Ernőt és Weisz Lajost, akik mint ismeretes, január hónapban betörték a Temetkezési Egylet irodájába, megfúrták a nagy pénzszekrényt és abból 60 ezer leit zsákmányoltak.

A betörés ügyét Florea Paul vezetőjárásbíró tárgyalta. Dr. Piccoran József, a fővádott Prinz védelmében arra hivatkozott, hogy védenca a javulás útjára tért. Egy bukaresti szerszámgyárban dolgozott, de mikor megtudták, hogy büntetett előéletű kitétték állásából. A kenyer nélkül maradt Prinz Ernőt a kényszerítő körülmények sodorták ismét a bűn útjára. Weisz Lajos védője: d Crampian Valer felmentést kért, mert szerinte védenca Prinz rábeszélésére és befolyására vett részt a kassza furásban.

A járásbíróság a tárgyalás után a rovoitmulu Prinz Ernőt

hét évi fogházra, politikai jogainak két évi felfüggesztésére és 500 lei pénzbüntetésre ítélté.

Az ítélet Princz Ernőt, büntetése letöltése után két évre javítóintézetbe utalja.

Weisz Lajos vádlottat az enyhítő körülmények figyelembevételével

egy évi fogházra és 1000 lei pénzbüntetésre ítélték.

Bucsubankett Nagyváradon a távozó Marcus Ștefan tiszteletére

Bensőséges bankett keretében bucsuztatta csütörtök este Nagyvárad román társadalmi és kolozsvári művészeti főfelügyelővé előléptetett Marcus Ștefan és feleségét mintegy kétszázan vettek részt Nagyvárad román társadalmának színe-java. A „Casa Națională” nevében dr. Roxin Teodor, az „Astra” nevében dr. Popa Teodor, a város nevében Chirila Augustin polgármester, a görögkatholikus „Agra” nevében Maghiar Augustin kanonok, a barátok nevében Cosma Augustin tanár mondtak tósztot Marcus főfelügyelőre. Dr. Maior Miklós ügyvéd és dr. Candrea Jánosné, a Román Nőegylet elnöknője Marcus Rit

ta asszony egészségére üritettek poharukat. Az üdvözlésekre Marcus Ștefan főfelügyelő gyönyörű beszédben válaszolt. — A bankett résztvevői a legjobb hangulatban a késő órákig maradtak együtt.

Weygand tábornok megérkezett Bucuresibe

(București.) Weygand tábornok, a francia nagyvezérkar volt főnöke csütörtökön délután fél hat órakor Isztambulból jövet repülőgépen megérkezett Bucuresitbe.

Jég-szekrények
legolcsóbbak
részletre is
GÁL vaskereskedés
Str. Alexandri 46 a

Veszek bármilyen mennyiségű hordós káposztát. Faina György, piacféri krumplis barak. 1370

Eladók hintaszék, villany csillárok, virágállványok, többféle lámpa ernyők, konyha edények, virág cserepek, többféle apróság. Cim a kiadóban. 1263

LAKÁS

Kétszobás modern uccai lakás, konyha és fürdőszobahasználattal kiadó. Sas palota, III-ik emelet, Gyártás.

Kétszobás előszobás lakás kiadó. Str. Moldova 31-a. Nyári lakásnak is alkalmas. 1363

KÜLÖNFÉLE

Mindenkinek megmondom: mi vár rá a jövőben, 20 leiert és bármilyen bajaiban segíteni tudok. Str. Moldova 58/a. Oradea. 1349

Ház kerttel, fűszerüzlettel, több lakással kiadó, vagy eladó. Sealeus 88. szám.

A Zsidókórház udvarán alapásból kikerült tisztaföld el-fuvarozható. 1378

Világos műhelyhelyiség kiadó azonnalra. Tricikli eladó. Str. Vlahuța 42. Rapid. 1374

Rádió műsor

VASÁRNAP

BUCUREȘTI. 7.30 Ritmikus torna, hiradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 9.55 Istentisztelet. 11.55 Haydn: A teremtés, oratórium. 13.15 Hírek. 13.20 Déli hangverseny. 14 Hírek. 14.30 A déli hangverseny folytatása. 15.05 Vidám műsor. 15.20 Mezőgazdáknek. 18 Tánccselepek. 19 Időszzerű anyagok. 19.15 Énekszámok. 19.35 Gramofonlemez. 20 Operettnyitányok. 21 Hangjáték. 22 Sporthírek 22.15 Balalajka-zene. 22.40 Harmonika és szakszofon zene. 23 Hírek. 23.15—24 Gramofonlemez. Majd hírek külföldre német és francia nyelven. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 9 Hanglemezek. 9.45 Hírek. 10 Rádióüzenetek a vásárból. 11 Református istentisztelet. 12 Egyházi ének és szentbeszéd. 13.20 Időjelzés. 13.30 Üzenetek a vásárból. 14.30 Operaházi zenekar. 15 A gyermekhet 15.15 Cigány zene. 16 Gazdáknak. 16.45 Üzenetek a vásárból. 17.30 A rádió szalonzenekara. 18.45 Közvetítés a Hármashatárhegyről. 19.20 Dalárda 20 Előadás 20.15 Hírek. 20.25 Tánccselepek. 21 Sporteredmények. 21.10 „Bombázlet”, komédia. 22.40 Hírek 23 Honvédszenekar. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20 Jazz. 1.05 Hírek

HÉTFŐ

BUCUREȘTI. 7 Hanglemezek, torna, háztartási tanácsok

12 Tarka zene lemezekről. 13 Időjelzés, közlemények, sport-hírek, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny. Közben sporthírek. 13.40: Gramofon. 14.15: Hírek. időjárás-jelentés, rádióhiradó. 14.30: Gramofon. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18 Énekszámok. 18.20 Paganov hegedűművész hangversenye. 18.40 Énekszámok. 19 Időszzerű anyag. 19.15 Gramofonlemez. 20.05 Felolvasás. 20.20 Tánccselepek. 21 Rádiózenekar. 22 Hírek. 22.15 Zongora. 22.50 Vendéglői zene. — Utána hírek külföldre német és francia nyelven. Majd közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek, hanglemezek. Utána ének, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Harangszó 13.10 Szalonzenekar 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Üzenetek a vásárból. 15.30 Hírek. 16.30 Üzenetek a vásárból. 17.15 Előadás. 17.45 Pontos időjelzés. 18.10 Cigányzen. 18.55 Előadás. — 19.30 Magyar-német művészcsere. 20 „Mi a magyar nemzet?” 20.15 Hírek. 20.25 Hanglemezek. 20.45 Előadás. 21.15 Előadás. 21.40 Hangversenyzenekar. 22.40 Hírek. 23 Mélyhegedű számok. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Cigányzene. 1.05 Hírek.

NYOMATOTT PASZTOR EDE
CÉGNEL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL. 4